

РОЗДІЛ 6. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

АУДИТ ПРОЦЕСІВ ЛІКВІДАЦІЇ ТА БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА
В РАМКАХ САНАЦІЙНОГО АУДИТУAUDIT OF LIQUIDATION AND BANKRUPTCY PROCESSES
OF THE ENTERPRISE WITHIN A SANATION AUDIT

УДК 657:336

Гевлич Л.Л.к.е.н., доцент кафедри обліку, аналізу
і аудитуДонецький національний університет
імені Василя Стуса**Гевлич І.Г.**к.т.н., доцент кафедри бізнес-
статистики та економічної кібернетики
Донецький національний університет
імені Василя Стуса

У статті розглянуто нормативне регулювання та процес ліквідації вітчизняного підприємства. Проаналізована класифікація етапів санаційного аудиту у роботах вітчизняних науковців, запропонована авторська класифікація. Розглянута сутність процесу санаційного аудиту. Виділені особливості мети та завдань аудиту процесів ліквідації та банкрутства. Запропоновано введення обов'язкового аудиту при санації та ліквідації підприємства, залучення стратегічної діагностики при санаційному аудиті.

Ключові слова: аудит, санація, ліквідація, банкрутство, стратегічна діагностика.

В статье рассмотрены нормативное регулирование и процесс ликвидации отечественного предприятия. Проанализирована классификация этапов санационного аудита в работах отечественных ученых, предложена авторская классификация. Рассмотрена сущность процесса санационного аудита. Выделены особенности целей и задач аудита процессов ликвида-

ции и банкротства. Предложены введение обязательного аудита при санации и ликвидации предприятия, использование стратегической диагностики при санационном аудите.

Ключевые слова: аудит, санация, ликвидация, банкротство, стратегическая диагностика.

The article discusses the normative regulation and the process of liquidation of a domestic enterprise. The classification of sanation audit's stages in the works of domestic scientists is analysed, the author's classification is proposed. The essence of a process of sanation audit is considered. Peculiarities of the goals and objectives of the audit of liquidation and bankruptcy processes are singled out. It is proposed to introduce a mandatory audit during the sanation and liquidation of an enterprise, the involvement of strategic diagnostics in the sanation audit.

Key words: audit, sanation, liquidation, bankruptcy, strategic diagnostics.

Постановка проблеми. З урахуванням кількості та динаміки розвитку вітчизняних суб'єктів господарювання з одного боку та кризових явищ в економіці України з іншого інтерес до процесів санації, банкрутства, ліквідації підприємств з боку науковців та практиків є цілком зрозумілим. Зміна в останні роки нормативного регулювання зазначених процесів також викликала пошук теоретичного дослідження, зокрема, стосовно місця в них аудиту. Верифікація даних підприємства з точки зору прийняття виважених управлінських рішень завжди на часі, а в умовах антикризового управління суб'єктом господарювання при санації, ліквідації тощо є особливо важливою. У цих умовах аудит процесу ліквідації є обґрунтованим та почасти необхідним, однак, його проведення не є обов'язковою, закріпленою законодавчо процедурою. Вищевикладене обумовило важливість теми дослідження, її наукову та практичну значущість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням сутності санаційного аудиту займалися Т. В. Булович, Д. В. Долбнева, Т. М. Костанецька, Н. В. Москаль, А. К. Шара та інші [1-5]. Однак, взаємозв'язок санаційного аудиту та аудиту ліквідації підприємства при цьому залишився поза увагою. Крім того, динаміка розвитку економічних процесів вимагає постійної актуалізації дослі-

джень стосовно сутності, мети, завдань, етапів аудиту, його нормативного регулювання відповідно до сучасних реалій господарювання.

Постановка завдання. Метою дослідження є розгляд аудиту процесів ліквідації та банкрутства вітчизняних суб'єктів господарювання у рамках санаційного аудиту з точки зору виявлення основних проблем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процедура ліквідації як форми припинення юридичної особи, що здійснюється без переходу прав і обов'язків підприємства, що ліквідується, до інших осіб, регулюється низкою нормативних документів, зокрема, законами України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців», «Про господарські товариства», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» тощо [6-8]. Загальний порядок ліквідації юридичної особи встановлюють Цивільний та Господарський кодекси України [9-10]. При цьому ліквідація відбувається як за бажанням юридичної особи (у добровільному порядку), так і примусово. Підстави для ліквідації також можуть бути передбачені окремими законодавчими актами України або представляти собою умови закінчення строку, на який було створено юридичну особу, досягнення мети, поставленої при її створенні, визнання судом недійсною дер-

жавної реєстрації юридичної особи через допущені при її створенні порушення, які не можна усунути тощо.

Ліквідаційний процес після прийняття відповідними органами рішення про ліквідацію може бути представлений п'ятьма етапами (рис. 1):

1. Утворення органом (особою), який прийняв рішення про ліквідацію юридичної особи, ліквідаційної комісії.

В якості комісії може виступати орган управління підприємства. При цьому комісія не має статусу юридичної особи, а підприємство, що ліквідується, не втрачає статусу юридичної особи. Комісія здійснює дії від імені юридичної особи і набуває безпосередньо для неї права і обов'язки. До комісії переходять усі повноваження щодо управління справами юридичної особи, крім тих, які залишаються за учасниками згідно законодавства (наприклад, затвердження ліквідаційного балансу).

2. Встановлення порядку і строків ліквідації юридичної особи, зокрема, строку задоволення претензій кредиторів.

Порядок ліквідації має бути передбачений установчими документами юридичної особи, але строк задоволення претензій за законодавчими вимогами не може бути меншим двох місяців з моменту оголошення про ліквідацію.

3. Виконання ліквідаційною комісією обов'язків повідомлення про ліквідацію юридичної особи (з 01.07.2014 р. – у спеціальному друкованому засобі масової інформації спеціальному уповноваженому органу з питань державної реєстрації) та вжиття необхідних заходів для стягнення дебіторської заборгованості, виявлення кредиторів та їхніх претензій.

При цьому строк, протягом якого має бути розміщено оголошення про ліквідацію юридичної особи, встановлений тільки для господарських товариств – три дні з моменту призначення ліквідаційної комісії [6].

4. Здійснення ліквідаційною комісією згідно із вимогами законодавства інвентаризації, оцінки майна юридичної особи, його реалізації, розрахунків, зокрема, з кредиторами і членами трудового колективу, складання ліквідаційного балансу і подання його органу, який призначив ліквідаційну комісію (або власнику).

При цьому чітко не визначена конкретна дата проведення інвентаризації майна підприємства, що ліквідується, але однозначно, що ця подія має передувати складанню проміжного ліквідаційного балансу. Проведення інвентаризації здійснюється в загальному порядку, передбаченому Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань [11], оформлення її результатів також не відрізняється від звичайного. Інститутом професійних оцінщиків здійснюється оцінка майна юридичної особи, що ліквідується. Після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами ліквідаційна комісія складає проміжний ліквідаційний баланс, що містить відомості про склад майна юридичної особи, що ліквідується, перелік пред'явлених кредиторами вимог та результати їх розгляду. Цей баланс затверджується учасниками юридичної особи або органом, який прийняв рішення про її ліквідацію.

Як відомо, майнові претензії кредиторів юридичної особи, що ліквідується, задовольняються з її майна. В умовах нестачі майна для задоволення претензій усіх кредиторів діє черговість,

визначена Цивільним кодексом України: 1 черга – вимоги щодо відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, та вимоги кредиторів, забезпечені заставою чи іншим способом; 2 черга – вимоги працівників, пов'язані з трудовими відносинами, вимоги автора про плату за використання результатів його інтелектуальної, творчої діяльності; 3 – вимоги щодо податків, зборів (обов'язкових платежів); 4 – всі інші вимоги [9].

Після завершення розрахунків з кредиторами ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс, що затверджується учасниками юридичної особи (або

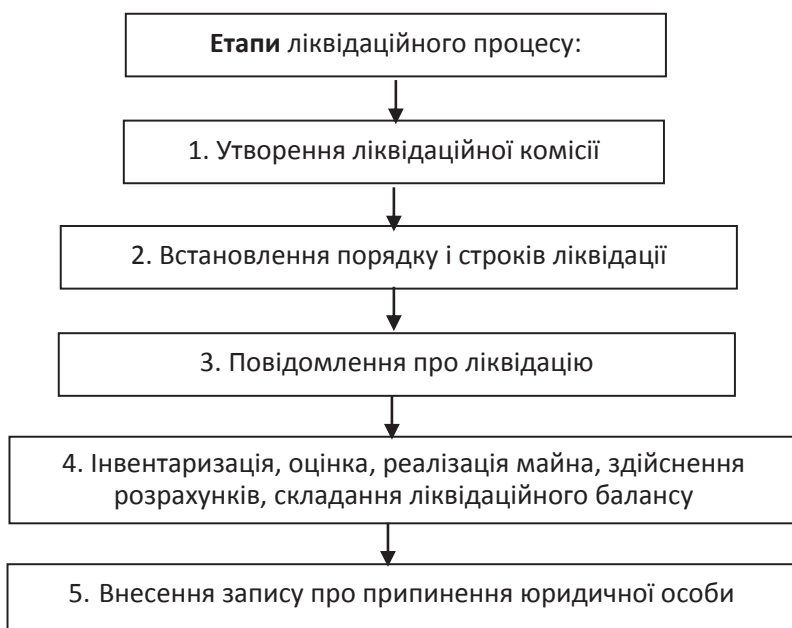

Рис. 1. Етапи ліквідаційного процесу

органом, який прийняв рішення про ліквідацію), а майно юридичної особи, що залишилося після задоволення вимог кредиторів, передається її учасникам, якщо інше не встановлено установчими документами юридичної особи або законом.

5. Внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців про державну реєстрацію про припинення юридичної особи, після чого підприємство позбавляється статусу юридичної особи.

Отже, як можна побачити з рис. 1, незалежний сертифікований аудитор може бути задіяний на будь-якому етапі ліквідаційного процесу, виступати членом ліквідаційної комісії чи надавати консультації щодо дій останньої, але його експертна думка є не просто корисною, а й необхідною на 4 етапі в рамках інвентаризації, оцінки, реалізації майна, здійснення розрахунків, складання ліквідаційного балансу. Саме від неупередженості організатора цих дій та його професіоналізму буде залежати довіра до інформації підприємства, що ліквідується, та якість управлінських рішень, що приймаються на основі цієї інформації.

Аудит ліквідації та банкрутства підприємств знаходиться в рамках більш широкого поняття – санаційного аудиту. Санація як система заходів, що здійснюються для запобігання банкрутства

і фінансового оздоровлення суб'єктів господарювання, спрямована на оздоровлення фінансово-господарського становища підприємства. У свою чергу, за законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [8] банкрутство – це визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедур санації та мирової угоди і погасити встановлені у законодавчому порядку грошові вимоги кредиторів інакше як через застосування ліквідаційної процедури. Господарський суд в ухвалі про порушення справи про банкрутство може зобов'язати боржника провести аудит, але відсутність аудиторського висновку не перешкоджає провадженню у справі про банкрутство. На нашу думку, саме відсутність обов'язку здійснення аудиту в рамках санації і може призвести до невиконання її плану, бо факт, що надана підприємством інформація не пройшла верифікації, негативно впливає на думку потенційних інвесторів. Саме як інструмент зменшення до прийнятного рівня інформаційного ризику інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених у фінансовій санації неспроможного підприємства осіб розглядає санаційний аудит А. В. Бодюк [12].

При цьому санаційний аудит оцінює не тільки достовірність інформації про фінансово-майно-

Таблиця 1

Етапи санаційного аудиту у роботах вітчизняних авторів

Автор	Етапи санаційного аудиту
М. К. Колісник	1) збір та систематизація інформації про підприємство; 2) розрахунок та аналіз фактичних показників і тенденцій розвитку; 3) аналіз причин, симптомів фінансової кризи, виявлення «слабких місць»; 4) прийняття рішення про санацію чи ліквідацію
В. Г. Боронос	1) оцінка правової спроможності; 2) аудит фінансового стану підприємства; 3) аудит окремих санаційних процедур; 4) оцінка ефективності плану санації
Т.М. Білоконь	1) аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства; 2) визначення причин фінансової кризи, її глибини, можливостей подолання; 3) порівняльний аналіз сильних та слабких сторін підприємства; 4) економіко-правова експертиза наявної в підприємства санаційної концепції; 5) оцінка ризиків, пов'язаних з реалізацією санаційної концепції; 6) підготовка висновку про доцільність санації чи ліквідації суб'єкта господарювання
Т.В. Булович	1) оцінка глибини та визначення характеру кризи на підприємстві; 2) визначення можливостей та резервів для подальшого розвитку підприємства; 3) оцінка санаційної спроможності підприємства
Т.М. Костанецька	1) вивчення наявної санаційної концепції, збір необхідної інформації; 2) аналіз виробничо-господарської діяльності для виявлення відповідності її фактичного стану даним, відображеним у плані санації, виявлення сильних і слабких сторін виробничої сфери підприємства; 3) аудит фінансової сфери підприємства; 4) вивчення положення підприємства на ринку чинників виробництва і збуту готової продукції; 5) аналіз причин кризи, слабких і сильних сторін підприємства; 6) експертна оцінка запланованих санаційних заходів
А.К. Шара	1) збір та систематизація інформації про підприємство; 2) визначення реального стану підприємства; 3) аналіз причин кризи та існуючих ризиків, виявлення сильних та слабких сторін; 4) визначення санаційної спроможності підприємства

вий стан боржника, що є звичним у рамках аудиту фінансової звітності, а й, передусім, реальність плану санації та адекватність обраного напрямку розвитку підприємства. Етапи санаційного аудиту, виділені у роботах вітчизняних авторів, представлені у табл. 1 [1,3,5,13-15].

Але, на наш погляд, наведені класифікації дещо протирічать загальноприйнятій термінології Міжнародних стандартів аудиту та акцентують увагу на подробицях аудиторського дослідження, відволікаючи від його сутності. Тому пропонується авторська класифікація етапів санаційного аудиту – рис. 2.

Безумовно, що в рамках санаційного аудиту можна ідентифікувати етап знайомства з бізнесом клієнта, в рамках якого згідно із Міжнародним стандартом аудиту 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання та його середовища» відбувається звична для незалежного сертифікованого аудитора оцінка:

1) суб'єкта господарювання та його середовища: галузевих, регуляторних та інші зовнішніх чинників;

характеру суб'єкта господарювання, в тому числі його діяльності, структури власності та корпоративного управління, способу фінансування тощо; облікової політики, включаючи причини для внесення змін до неї; цілей, стратегій суб'єкта господарювання і пов'язаних з ними бізнес-ризиків;

2) внутрішнього контролю суб'єкта господарювання: середовища контролю; процесу оцінки ризиків суб'єкта господарювання; інформаційної системи підприємства; заходів контролю.

Ця оцінка надає основу для розуміння ситуації та інформаційну базу для подальшого етапу – діагностики. Стратегічна діагностика підприємства має виявити вплив чинників внутрішнього та зовнішнього середовищ (мезо- та макросередовища) з точки зору їх впливу на поточну стратегію підприємства – див. рис. 3 та 4 [16].

Саме на цьому етапі здійснюється оцінка глибини фінансової кризи підприємства, виявлення її причин, симптомів, тенденцій розвитку. Це у свою чергу дозволяє сформулювати та висловити думку про подальшу санацію або ліквідацію підприємства на третьому етапі санаційного аудиту.

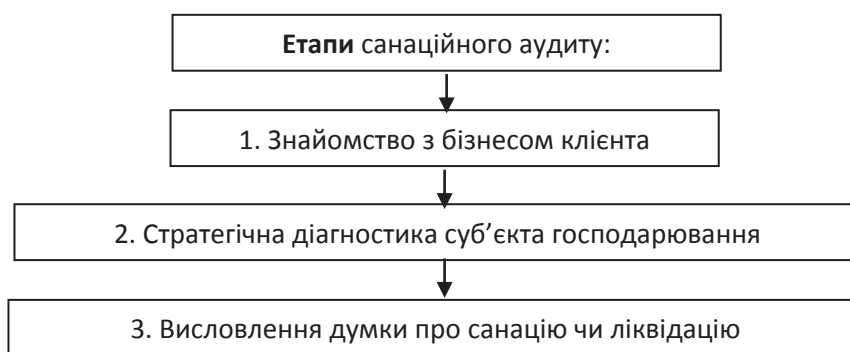

Рис. 2. Етапи санаційного аудиту

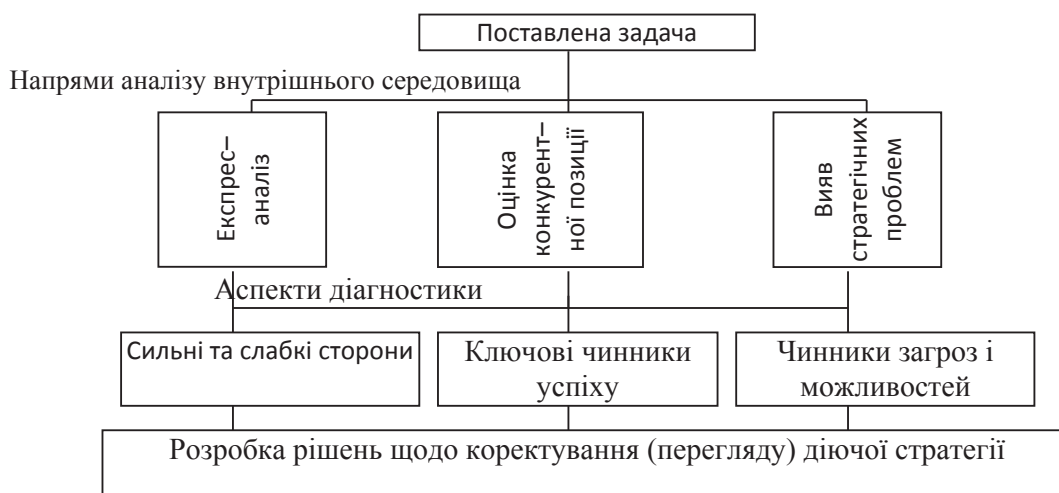

Рис. 3. Напрями стратегічної діагностики чинників внутрішнього середовища підприємства

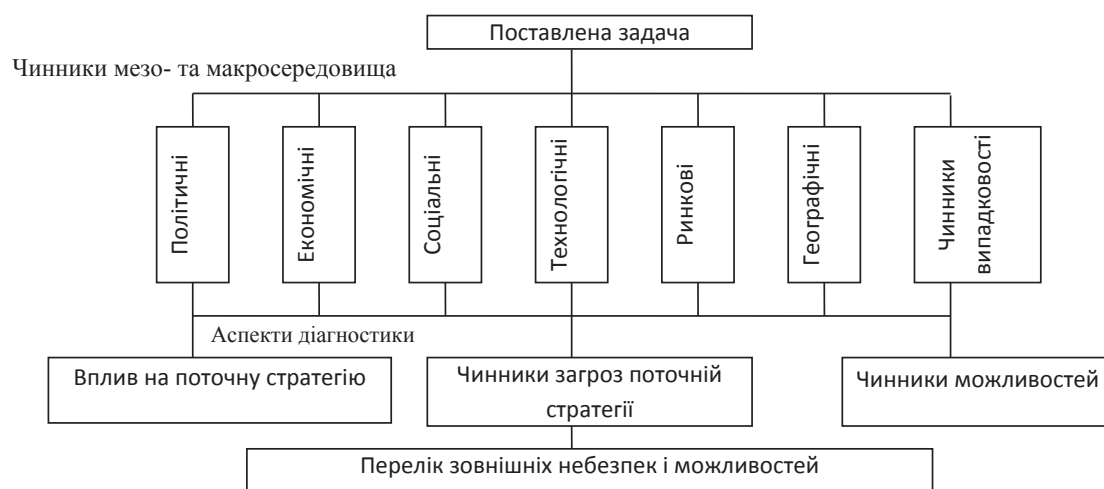

Рис. 4. Напрями стратегічної діагностики чинників зовнішнього середовища підприємства

Метою санаційного аудиту є формування незалежного судження аудитора про наявність чи відсутність санаційної спроможності суб'єкта господарювання, дієвість і очікувану ефективність запланованих санаційних заходів [4]. Він має чітку стратегічну спрямованість, засновану не тільки на аналітичних процедурах, а й інструментарії діагностики. У той же час аудит ліквідації та банкрутства підприємства в рамках санаційного аудиту має більш традиційну мету – висловлення незалежної фахової думки щодо якості представленої інформації.

Саме в рамках аудиту при ліквідації вирішуються наступні задачі:

- виявлення фактичної наявності майна підприємства, що ліквідується;
- оцінка наявного майна;
- дотримання порядку реалізації майна;
- перевірка реальності пред'явлених кредиторами вимог;
- упорядкування реєстру кредиторів і дотримання черговості задоволення їх вимог;
- перевірка реальності дебіторської заборгованості;
- здійснення заходів щодо стягнення дебіторської заборгованості;
- перевірка достовірності проміжного ліквідаційного балансу;
- контроль повноти і правильності здійснених розрахунків з членами трудового колективу, бюджетом, соціальними фондами, кредиторами;
- перевірка порядку та додержання чинного законодавства розрахунків із засновниками щодо розподілу доходів і відсудження їм частки в майні підприємства, що ліквідується;
- перевірки розміру і доцільності витрат ліквідатора тощо.

Вказані розбіжності впливають не тільки на обсяг завдань аудиту, а й на аудиторські проце-

дури, докази, робочі документи. Тому незважаючи на те, що аудит ліквідації та банкрутства є складовою санаційного аудиту, при визначенні його мети, спрямованості, задач, методів тощо слід виходити із сутності даного різновиду аудиту та уникати широкого узагальнення.

Висновки з проведеного дослідження. За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Уведення обов'язкового санаційного аудиту та аудиту при ліквідації підприємства може розглядатися як інструмент зменшення інформаційного ризику інвесторів за рахунок підвищення якості управлінських рішень, що приймаються зацікавленими особами.

2. З огляду на термінологію Міжнародних стандартів аудиту та розкриття сутності процесу санаційного аудиту в якості його етапів пропонується виділити наступні: знайомство з бізнесом клієнта, стратегічну діагностику суб'єкта господарювання, висловлення думки про санацію чи ліквідацію.

3. Хоча аудит ліквідації є частиною санаційного аудиту, їхні цілі, задачі, спрямованість відрізняються, на що треба зважати при практичному провадженні аудиторської діяльності.

Напрямом подальших досліджень буде розгляд облікового відображення процесів санації та ліквідації підприємства з точки зору їх аудиторської перевірки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Булович Т. В. Due diligence як елемент санаційного аудиту / Т. В. Булович // Сталій розвиток економіки. – 2010. – №3. – С. 210-215.
2. Долбнєва Д. В. Значення санаційного аудиту в системі антикризового управління підприємством / Д. В. Долбнєва // Економічний аналіз. – 2015. – Том 21. – № 2. – С. 75-80.

3. Костанецька Т. М. Санаційний аудит як невід'ємний елемент у системі антикризових заходів / Т. М. Костанецька // Інноваційні виміри розвитку світової економіки: зб. наук. пр. з актуал. проблем екон. наук. – Дніпропетровськ : Видавничий дім «Гельветика», 2013. – С. 66-70.

4. Москаль Н. В. Етапи та порядок проведення санаційного аудиту / Н. В. Москаль // Економіка та держава. – 2015. – № 8. – С. 90-93.

5. Шара А. К. Санаційний аудит підприємств роздрібною торгівлі / А. К. Шара // Вісник Львівської комерційної академії. – 2013. – Вип. 43. – С. 123-127.

6. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців : Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

7. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.

8. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14.05.1992 р. № 2343-XII. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.

9. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

10. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

11. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

12. Бодюк А. В. Методологічні та нормативно-правові аспекти аудиту підприємницької діяльності : монографія / А. В. Бодюк. – Київ : Кондор, 2009. – 356 с.

13. Колісник М. К. Фінансова санація і антикризове управління підприємством / М. К. Колісник, П. Г. Ільчук, П. І. Віблій. – К : Кондор, 2007. – 272 с.

14. Боронос В. Г. Управління фінансовою санацією підприємств / В. Г. Боронос, І. Й. Плікус, І. М. Кобушко. – Суми: Вид-во СумДУ, 2010. – 437 с.

15. Білоконь Т. М. Санація підприємств: організаційно-економічний механізм : монографія / Т. М. Білоконь, Л. М. Несен. – Вінниця: ВНТУ, 2010. – 152 с.

16. Гевлич Л. Л. Стратегічна діагностика підприємства : монографія / Л. Л. Гевлич. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. – 199 с.

REFERENCES:

1. Bulovych T. V. (2010) Due diligence yak element sanatsiinoho audytu [Due diligence as an element of the sanation audit]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 3, pp. 210-215.

2. Dolbnieva D. V. (2015) Znachennia sanatsiinoho audytu v systemi antykrizovoho upravlinnia pidpriemstvom [Value of sanation audit in the system of enterprise' crisis management]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 21, no. 2, pp. 75-80.

3. Kostanetska T. M. (2013) Sanatsiinyi audyt yak nevidiemnyi element u systemi antykrizovykh zakhodiv [Sanation audit as an integral part of the system of anti-crisis measures]. *Innovatsiini vymiry rozvytku svitovoi ekonomiky* [Innovative dimensions of the development of the world economy]. Dnipropetrovsk : Vydavnychyi dim «Helvetyka». (in Ukrainian)

4. Moskal N. V. (2015) Etapy ta poriadok provedennia sanatsiinoho audytu [Stages and procedure for conducting the sanation audit]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 8, pp. 90-93.

5. Shara A. K. (2013) Sanatsiinyi audyt pidpriemstv rozdribnoi torhivli [Sanation audit of retail enterprises]. *Visnyk Lvivskoi komertsii noi akademii*, vol. 43, pp. 123-127.

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003) *Zakon Ukrainy Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib ta fizychnykh osib-pidpriemstiv* [The Law of Ukraine On the state registration of legal entities and individual entrepreneurs]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991) *Zakon Ukrainy Pro hospodarski tovarystva* [The Law of Ukraine About business associations]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (1992) *Zakon Ukrainy Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia yoho bankrutom* [The Law of Ukraine On restoration of solvency of the debtor or recognition of it as a bankrupt]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003) *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy* [The Civil Code of Ukraine]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003) *Hospodarskyi kodeks Ukrainy* [The Commercial Code of Ukraine]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

11. Ministry of Finance of Ukraine (2014) *Polozhennia pro inventaryzatsiiu aktyviv ta zoboviazan* [Provisions on inventory of assets and liabilities]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

12. Bodiuk A. V. (2009) *Metodolohichni ta normativno-pravovi aspekty audytu pidpriemnytskoi diialnosti* [Methodological and regulatory aspects of the audit of entrepreneurial activity]. Kyiv : Kondor. (in Ukrainian).

13. Kolisnyk M. K., Ilchuk P. H., Viblyi P. I. (2007) *Finanova sanatsiia i antykrizove upravlinnia pidpriemstvom* [Financial sanation and crisis management of the enterprise]. Kyiv : Kondor. (in Ukrainian).

14. Boronos V. H., Plikus I. Y., Kobushko I. M. (2010) *Upravlinnia finansovoiu sanatsiieiu pidpriemstv* [Management of financial sanation of enterprises]. Sumy: Vyd-vo SumDU. (in Ukrainian).

15. Bilokon T. M., Nesen L. M. (2010) *Sanatsiia pidpriemstv: orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm* [Sanation of enterprises: organizational and economic mechanism]. Vinnytsia: VNTU. (in Ukrainian).

17. Gevlych L. L. (2007) *Stratehichna diahnostyka pidpriemstva* [Strategic diagnostics of the enterprise]. Donetsk: TOV «Yuho-Vostok, Ltd». (in Ukrainian).

Gevlych L.L.

Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer at Department of Accounting,
Analysis and Audit
Vasyl Stus Donetsk National University

Gevlych I.G.

Candidate of Technical Sciences, Senior Lecturer at Department of Business Statistics
and Economic Cybernetics
Vasyl Stus Donetsk National University

AUDIT OF LIQUIDATION AND BANKRUPTCY PROCESSES OF THE ENTERPRISE WITHIN A SANATION AUDIT

The purpose of the study is to review the audit of liquidation and bankruptcy processes of domestic enterprises entities in a sanation audit in terms of identifying the main problems.

The liquidation procedure as a form of termination of a legal entity is regulated by a number of normative documents. An independent Certified Auditor may be involved at any stage of the liquidation process, but his expert opinion is not only useful, but also necessary in the framework of inventory, valuation, realization of property, settlement, and drawing up a liquidation balance sheet. Currently, the audit is not required, which increases the risk of investors, creditors and other stakeholders. Therefore, it is proposed to oblige companies to conduct an audit in the course of liquidation and sanation.

An analysis of the classification of the sanation audit's stages by domestic researchers made it possible to identify the author's classification. The sanation audit consists of three stages: understanding the business of the client, strategic diagnostics of the subject of business and expressing the opinion on the sanation or liquidation.

The purpose of the sanation audit is to form an independent judgment of the auditor on the presence or absence of the rehabilitation capacity of the entity, the effectiveness and expected effectiveness of the planned measures. It has a clear strategic focus, based not only on analytical procedures, but also on tools for diagnostics. At the same time, the audit of the liquidation and bankruptcy of the enterprise within the sanation audit has a more traditional purpose of expressing an independent professional opinion about the quality of the information. The above should be taken into account in the practical audit activity.